

FORVALTNINGREVISJON HØSTEN 2015: UNDERVISNINGSSSEKTOREN

1: SAMMENDRAG	side 03
2: BAKGRUNN FOR PROSJEKTET/ BESTILLING	side 03
3: PROBLEMSTILLING	side 05
4: METODE	side 05
5: REVISJONSKRITERIER	side 05
6: DATA	side 06
A: REGELETTERLEVING I GRUNNSKOLEN MED FOKUS PÅ OM ANDØY KOMMUNE IVARETAR ELEVENES RETT TIL OPPLÆRING VED LÆRERFRAVÆR.	side 06
B: Kapittel 5: SPESIALUNDERVISNING I OPPLÆRINGSLOVEN	side 10
C: Kapittel 13: ANSVARET TIL KOMMUNEN	side 15
D: AVKLARINGER:	side 23
- HENSIKTMESSIGE RUTINER OG PROSEDYRER SOM SKAL SIKRE BLANT ANNET REGELETTERLEVELSE OG RIKTIG RAPPORTERING	
- I HVILKEN GRAD ER DET ETABLERT ET FORSVARLIG SYSTEM FOR Å VURDERE OG FØLGE OPP OM SKOLENE ETTERLEVER REGELVERKET FOR OPPLÆRING	
- FÅR MEDARBEIDERNE PÅ ALLE NIVÅ I SKOLEN TILSTREKKELIG INFORMASJON OG OPPLÆRING TIL Å UTFØRE SINE ARBEIDSOPPGAVER	
7: VURDERINGER	side 26
8: KONKLUSJONER OG EVENTUELLE ANBEFALINGER	side 26
9: ADMINISTRASJONSSJEFENS ANBEFALINGER	side 27
10: VEDLEGG	side 28-71

1: SAMMENDRAG

På rutinesiden har undervisningssektoren meget gode rutiner på alle lovregulerte felt. I og med at Andøy kommune har en relativ stor andel (KOSTRA 2014) med ukvalifiserte lærere (31,0% mot 6,8% for landet under ett), så vil kunnskap om Opplæringsloven ikke kunne forutsettes å være kjent blant dette personalet samt tilkallingsvikarer. Her vil det nok eksistere et forbedringspotensiale. **Systematisk opplæring blir et stikkord her.**

For øvrig kan ikke revisor se at der er mangelfulle rutiner eller hull i disse i forhold til Opplæringslovens krav. Undervisningssektoren har dessuten en meget garvet og dyktig rådgiver i tidligere skolesjef som besitter en betydelig kompetanse på drift av grunnskolen.

Undervisningssektoren har en betydelig utfordring i lav formell kvalitet på sin lærerstab. Andel lærer med formalia i orden var i 2014 kun 63,1% i Andøy mot 87,2% for landet under ett. Dette sett i sammenheng med at departementet har økt kravene til undervisningskompetanse i fagene norsk, engelsk og matematikk gjør vikarproblematikken svært utfordrende for sektoren.

2: BAKGRUNN FOR PROSJEKTET/ BESTILLING

Kommunestyret gjorde i sak 073/12 den 01.10.2012 følgende enstemmige vedtak. Vedtaket lød som følger:

” Kommunestyret ber om at det i inneværende valgperiode blir foretatt forvaltningsrevisjon på følgende områder:

- 2012 Enhet tekniske tjenester, landbruk og næring med fokus på intern kontroll
- 2013 Barnehagene. En komparativ analyse opp mot en selvvalgt gruppe av kommuner med sikte på en detaljert gjennomgang av ressursbruk og organisering med tanke på å avdekke mulige effektiviseringsgevinster.
- 2014 Økonomistyringen i Andøy med tanke på følgende:
  - Fungerer økonomikontrollen og rapporteringsrutinene mellom de forskjellige enheter og administrasjonen tilfredsstillende og i henhold til revisjonskriteriene?
  - Er budsjettprosessen i administrasjonen, og de forskjellige enhetene som grunnlag for god økonomistyring, tilfredsstillende?
  - Har enhetene tilstrekkelige ressurser til å drive tilfredsstillende økonomistyring?
- **2015 Undervisningssektoren. Regeletterleving i grunnskolen og med fokus på om Andøy kommune ivaretar elevenes rett til opplæring ved lærerfravær.”**

Kontrollutvalget behandlet på sitt møte den 13.februar 2015 denne saken som sak 8/15. Nedenfor inntas protokollert vedtak i saken fra kontrollutvalget:

**“ Sak 08/15 FORVALTNINGSREVISJON UNDERVISNINGSSEKTOREN –
PRESISERING AV TIDLIGERE VEDTAK I SAKEN.**

I forrige kontrollutvalgsmøte ba revisor om at kontrollutvalget så litt nærmere på denne bestillingen. Revisor ønsket en nærmere presisering av vedtaket..

Saken ble drøftet nærmere i kontrollutvalget som ønsker å komme med en presisering av tidligere vedtak.

V e d t a k:

1. **Kontrollutvalget vil be revisor i forbindelse med forvaltningsrevisjon av undervisningssektoren 2015, vedtatt av kommunestyret i oktober 2012, i tillegg til tidligere vedtak spesielt se nærmere på :**

Kapittel 5 . Spesialundervisning i opplæringsloven og da følgende §§:

- § 5-1 Rett til spesialundervisning
- § 5-3 Sakkunnig vurdering
- § 5- 4 Nærmere om saksbehandlninga i samband med vedtak om spesialundervisning

Kapittel 13 Ansvar til kommunen og da følgende §§:

- § 13-1 Plikt for kommunen til å sørge for grunnskoleopplæring og spesialpedagogisk hjelp.
- § 13-3b Plikt for kommunen til å sørge for ulykkesforsikring
- § 13-d Plikt for kommunen til å sørge for foreldresamarbeid
- § 13-4 Ansvar for skoleskyss
- § 13-6 Musikk og kulturskoletilbud
- § 13-7 Skolefritidsordning
- § 13-7a Plikt for kommunen til å ha tilbud om leksehjelp

2. **Det er viktig for kontrollutvalget å få avklart om kommunen har:**
- **Hensiktsmessige rutiner og prosedyrer som skal sikre blant annet regelleterlevelse og riktig rapportering?**
  - **I hvilken grad er det etablert et forsvarlig system for å vurdere og følge opp om skolene etterlever regelverket for opplæring?**
  - **Får medarbeiderne på alle nivå i skolen tilstrekkelig informasjon og opplæring til å utføre sine arbeidsoppgaver?**

Enstemmig vedtatt.”

3: PROBLEMSTILLING

Kommunestyret ønsker altså å få kartlagt hvorvidt elevene får adekvat opplæring ved lærerfravær, mens kontrollutvalget under referanse til konkrete lovparagrafer i Opplæringsloven stiller tre konkrete spørsmål i vedtakets punkt 2. Disse er:

- **Hensiktsmessige rutiner og prosedyrer som skal sikre blant annet regeletterlevelse og riktig rapportering?**
- **I hvilken grad er det etablert et forsvarlig system for å vurdere og følge opp om skolene etterlever regelverket for opplæring?**
- **Får medarbeiderne på alle nivå i skolen tilstrekkelig informasjon og opplæring til å utføre sine arbeidsoppgaver?**

Revisor sendte ved epost den 31.august 2015 ovenstående bestilling og presiseringer fra kontrollutvalget til rektorene og skolefaglig rådgiver med svarfrist 30.september 2015. Siste svar kom inn den 25.10.2015.

Revisor har mottatt en meget fyldig dokumentasjon fra respondentene.

4: METODE

Metoden som har vært anvendt i denne forvaltningsrevisjonen er skriftlige spørsmål til rektorene og skolefaglig rådgiver, samt studie av Opplæringsloven (lov av 17.juli 1998 nr 61) samt oversendt skriftlig materiell fra respondentene.

5: REVISJONSKRITERIER

Hovedformålet med denne forvaltningsrevisjonen er å få kartlagt hvorvidt og på hvilken måte Andøy kommune oppfyller Opplæringslovens regler for undervisning/opplæring. Som revisjonskriterier er valgt kontrollutvalgets presisering av hva de ønsker undersøkt, nemlig:

- 1: Finnes der hensiktsmessige rutiner og prosedyrer som kan sikre regeletterlevelse og riktig rapportering?
- 2: Finnes det et forsvarlig system for å vurdere og følge opp om den enkelte skole etterlever Opplæringsloven? (heri inngår Kommunestyrets spesielle bestilling om undervisning ved lærerfravær)
- 3: Får alle medarbeiderne tilstrekkelig informasjon og opplæring til å kunne utføre sine arbeidsoppgaver?

6: DATA

Data vil her være de svarene som rektorene og skolefaglig rådgiver har gitt sammenholdt med oversendt dokumentasjon på prosedyrer og rutiner ved de to barne- og ungdomsskolene (Andenes og Risøyhamn skoler). I tillegg finnes det to Montessori barneskoler i kommunen i privat regi: Bleik og Åse som faller utenfor denne undersøkelsen idet de ikke tilhører Andøy kommune. I tillegg er hentet en del data fra KOSTRA hos Statistisk Sentral Byrå.

A: Regeletterleving i grunnskolen med fokus på om Andøy kommune

ivaretar elevenes rett til opplæring ved lærerfravær.

Skolefaglig rådgiver skriver til det samme punket (kommunestyrets bestilling) følgende:

(uthevinger ved hjelp av fet skrift og fargelegging er gjort av revisor)

” Elevenes rett (og plikt) til grunnskoleutdanning er nedfelt i § 2-1 i Opplæringsloven. Omfanget av grunnskoleopplæringa er beskrevet i § 2-2. Innholdet i opplæringa (fag- og timefordeling) framgår blant annet i Læreplanverket (som er en forskrift til loven). I Andøy har vi utarbeidet et eget lokalt oppsett med utgangspunkt i Læreplanverket (vedlegg 1). Dette er innenfor de rammebetingelsene loven og forskriftene setter. Dette oppsettet blir i løpet av høsten revidert pga fagendringer i fagsammensetningen i grunnskolen. Som det framgår av oppsettet, så får 1.-4.årstrinn i de kommunale grunnskolene et tilbud utover lovens minstekrav i og med at de har samme timetall som 5.-7.trinn. **Det medfører at trinn 1.-4. totalt har 285 årstimer a 60 min mer enn minstekravet (Noe av dette brukes til lovpålagte oppgaver som for eksempel leksehjelp).**

Skolene får gjennom vedtatt budsjett sine økonomiske ramme for driften. Her utgjør lønn hovedutgiften. Administrasjonen har en klar melding til rektorene: Tildelte rammetimer skal brukes til elevenes beste, de skal stå i fokus når timene legges ut. Grovt sett brukes timene slik:

1. Tildeling av minstetimetall årstrinnet må ha for å gi det fag- og timetall som loven krever.
2. Tildeling av ressurser til delig utover dette for å øke lærertetthet (tilpasset opplæring)
3. Tildeling av timer til spesialundervisning ut fra sakkyndig vurdering og enkeltvedtak.
4. En viss %-andel avsettes til vikarbruk.
5. Timer til ulike funksjoner skolen har.

Ledelsen ved skolen skal drøfte ressursbruken med tillitsvalgte, men det er rektor sitt ansvar at timene blir brukt på en måte som gir god effekt ihht de mål vi har for undervisning.

Hva skjer når en lærer av ulike grunner er borte? Da må ledelsen gjøre en vurdering av hva som gagnar eleven(e) best. Følgende prosedyrer følges dersom det er behov for vikar:

- 1: Vikar leies inn og belastes midler som er avsatt til vikarbruk.
  - 2: Det gjøres en totalvurdering og en vurderer sammenslåing. Dersom det er for eksempel to-lærersystem, så utføres ved fravær av en lærer, undervisningen av den gjenværende læreren alene.
  - 3: Gruppene har som oftest elever som i tillegg har spesialundervisning. Da gjøres en vurdering av om eleven ut fra sakkyndig vurdering kan få et forsvarlig tilbud i klassen som helhet med en lærer mindre. I denne vurderingen må elevens beste og de krav eleven har vektlegges. Det vil oftest være et like godt tilbud til eleven å være i en klasse med kjente lærer(e), enn å bli overlatt til en tilfeldig og ukjent vikar. **Vi har få elever som i sin sakkyndige vurdering har krav på enetimer. Generelt sett oppnår vi best effekt ved å la alle elever få tilbudet innen klassen/gruppen sine rammer.**
  - 4: I andre skoleslag (for eksempel videregående skole) har jeg oppfattet det slik at ved fravær av lærer, så kan elevene få "studietime" (selvstudie), og det brukes ikke vikar. Slik løsning er ikke lovlig i grunnskolen, for da oppfyller vi ikke retten til det fag- og timetilbud skolen skal gi. Vikarproblematikk kan løses på ulike vis, men eleven skal gis et faglig tilbud under forsvarlig tilsyn.
For grunnskolene i Andøy er det en stor utfordring at det har vært svært liten tilgang på kvalifiserte vikarer. Det vil da svært ofte være bedre for eleven om en løser vikarproblematikk ut fra det som er skissert over, i stedet for å hente en ukvalifisert og tilfeldig vikar utenfra.
  - 5: Ut fra mitt kjennskap til de kommunale grunnskolene, så får alle elevene et tilbud ihht lovkrav.(vi gir dem som sagt tidligere, timer utover lovens minstekrav). Det er likevel slik at skolene her blir utfordret i perioder med stort fravær og lite tilgang på vikarer. **Det må understrekes at vi ikke har noen "politikk" som pålegger skolene redusert bruk av vikarer, men å sette inn en vikar er ikke alltid den beste løsningen for eleven(e)."**
-

Rektor ved Risøyhamn skole svarer følgende:

”Ved oppstart av hvert nytt skoleår blir det lagt ned mye arbeid i timeplanlegging for at opplæringen skal bli best mulig for både klasser, grupper og enkeltelever. Gjennom vedtatt budsjett får skolen sine økonomiske rammer for kalenderårets drift. Ut over minstetimetallet, som er det fag- og timetallet skolene er forpliktet å ha etter loven, så legges det også inn tildelte timer til tilpasset opplæring og timer til spesialundervisning etter sakkyndige vurderinger og enkeltvedtak. Skolen får også timer til vikarbruk. Ressurs for byrdefull arbeidstid brukes ved Risøyhamn skole til å øke lærertettheten. Dette blir drøftet med arbeidstillitsvalgte i forkant.

Det blir også lagt vekt på at det skal være best mulig kjemi mellom lærerne på de ulike teamene. Dersom teamene fungerer godt finner de ofte gode løsninger ved kjent lærerfravær (timer, enkeltdager), og klassenes arbeidsplaner i perioden blir utarbeidet slik at god opplæring kan gis selv om det er fravær.

Enkelte år kan vi ha god tilgang på passende vikarer, mens det kan være vanskelig å få tak i folk andre år. Dersom det ikke lykkes, må vi gjøre interne omrokeringer på lærere eller assistenter. Vi har også klasser og elever som krever forutsigbarhet, hvor det kan lønne seg å sette inn folk som de kjenner, og heller sette inn vikar i andre klasser evt andre elever. I klasser med to-lærersystem har ofte den gjenværende læreren ansvaret for klassen ved fravær. Elever/ klasser blir aldri permittert, og det er svært sjelden at elever blir sittende og arbeide uten tilsyn eller vikar.

På tidlig høst lager faglærerne årsplaner i hvert fag. Ut fra disse utarbeides det 14-dagers arbeidsplaner til elevene. Arbeidsplanene skal tilpasses de enkelte elevene, og elevene med spesialundervisning har egne planer. Ved innleie av vikar presiseres det at arbeidsplanene skal følges, slik at vi ikke risikerer at det blir turgåing istedenfor arbeide med arbeidsplaner. Arbeidsplanene finnes både ved kontaktlærernes arbeidspult, elevene har en egen og det finnes en på kateteret i hvert klasserom”

I og med at det henvises til assistenter og problemer med å skaffe kvalifiserte vikarer, så inntas en del faktisk tall om situasjonen her:

Elevtall:

Skole:	Barnetrinn	Mellomtrinn	Ungdomstrinn	Sum skole
Andenes:	123	80	117	320
Risøyhamn:	26	29	57	112

Antall årsverk: Lærer   Assistent

Andenes:	28	10
Risøyhamn:	18,24	1,76

Elever med spesialundervisning:

Andenes: 47 (medtatt 5 under utredning som vil gi rett til spesialundervisning)

Risøyhamn: 10 (hvorav noen er svært ressurskrevende)

I % av antall elever:

Andenes: 14,7%

Risøyhamn: 8,9%

Fra KOSTRA hentes følgende tall for 2014:

Antall elever med spesialundervisning:

Klassetrinn:	Andøy	Kostragruppe 11	Nordland	(Norge-Oslo)	Norge
1.-4.klasse	8,2%	5,6%	5,8%	5,2%	5,1%
5.-7.klasse	10,8%	10,0%	11,8%	9,5%	9,4%
8.-10.klasse	16,0%	10,4%	13,7%	10,5%	10,5%

Andel timer spesialundervisning av antall lærertimer totalt:

21,7%	18,4%	19,5%	17,4%	17,3%
-------	-------	-------	-------	-------

Andel lærere med videregående skole utdanning eller lavere:

31,0%	7,5%	9,1%	6,5%	6,8%
-------	------	------	------	------

Andel lærere med universitets-/høgskoleutdanning eller pedagogisk utdanning:

63,1%	87,8%	86,7%	87,8%	87,2%
-------	-------	-------	-------	-------

KOSTRA tallene forteller oss at Andøy kommune har en spesiell utfordring i forbindelse med spesialundervisning på ungdomstrinnet. Når det gjelder den formelle kvaliteten på lærerstaben, så er denne klart lavere i Andøy enn alle andre sammenligningsgrupper. Det sier seg selv at det vil være en svært vanskelig oppgave å skaffe kvalifiserte vikarer.

B: Kapittel 5 . Spesialundervisning i opplæringsloven og da følgende §§:

- § 5-1 Rett til spesialundervisning
- § 5-3 Sakkunnig vurdering

- § 5- 4 Nærmare om saksbehandlninga i samband med vedtak om spesialundervisning

Lovteksten inntas i sin helhet nedenfor slik at leseren gjøres kjent med lovens krav.

§ 5-1. Rett til spesialundervisning

Elevar som ikkje har eller som ikkje kan få tilfredsstillande utbytte av det ordinære opplæringstilbodet, har rett til spesialundervisning.

I vurderinga av kva for opplæringstilbod som skal givast, skal det særleg leggjast vekt på utviklingsutsiktene til eleven. Opplæringstilbodet skal ha eit slikt innhald at det samla tilbodet kan gi eleven eit forsvarleg utbytte av opplæringa i forhold til andre elevar og i forhold til dei opplæringsmåla som er realistiske for eleven. Elevar som får spesialundervisning, skal ha det same totale undervisningstimetallet som gjeld andre elevar, jf. § 2-2 og § 3-2.

§ 5-3. Sakkunnig vurdering

Før kommunen eller fylkeskommunen gjer vedtak om spesialundervisning etter § 5-1 eller vedtak om spesialpedagogisk hjelp etter § 5-7, skal det liggje føre ei sakkunnig vurdering av dei særlege behova til eleven. Vurderinga skal vise om eleven har behov for spesialundervisning, og kva for opplæringstilbod som bør givast!

Den sakkunnige vurderinga skal blant anna greie ut og ta standpunkt til

- eleven sitt utbytte av det ordinære opplæringstilbodet
- lærevanskar hjå eleven og andre særlege forhold som er viktige for opplæringa
- realistiske opplæringsmål for eleven
- om ein kan hjelpe på dei vanskane eleven har innanfor det ordinære opplæringstilbodet
- kva for opplæring som gir eit forsvarleg opplæringstilbod.

Departementet kan gi nærmare forskrifter om den sakkunnige vurderinga.

Dersom vedtaket frå kommunen eller fylkeskommunen avvik frå den sakkunnige vurderinga, skal grunngivinga for vedtaket blant anna vise kvifor kommunen eller fylkeskommunen meiner at eleven likevel får eit opplæringstilbod som oppfyller retten etter § 5-1 eller § 5-7.

§ 5-4. Nærmare om saksbehandlninga i samband med vedtak om spesialundervisning

Eleven eller foreldra til eleven kan krevje at skolen gjer dei undersøkingar som er nødvendige for å finne ut om eleven treng spesialundervisning, og eventuelt kva opplæring eleven treng. Undervisningspersonalet skal vurdere om ein elev treng spesialundervisning, og melde frå til

rektor når slike behov er til stades. Skolen skal ha vurdert og eventuelt prøvd ut tiltak innanfor det ordinære opplæringsstilbudet med sikte på å gi eleven tilfredsstillende utbytte før det blir gjort sakkunnig vurdering.

Før det blir gjort sakkunnig vurdering og før det blir gjort vedtak om å setje i gang spesialundervisning, skal det innhentast samtykke frå eleven eller frå foreldra til eleven. Med dei avgrensingane som følgjer av reglane om teieplikt og § 19 i forvaltningslova, har eleven eller foreldra til eleven rett til å gjere seg kjende med innhaldet i den sakkunnige vurderinga og til å uttale seg før det blir gjort vedtak.

Tilbod om spesialundervisning skal så langt råd er, formast ut i samarbeid med eleven og foreldra til eleven, og det skal leggjast stor vekt på deira syn.

Skolefaglig rådgiver skriver følgende til disse lovparagrafene og rutinene ved de kommunale grunnskolene:

” Generelt kan vi si at statistikken viser at Andøy kommune bruker mye spesialundervisning i forhold til landsgjennomsnittet. I tillegg har vi ansatt svært mange assistenter for å dekke ulike behov hos enkeltelever. Antall assistenter pr 100 lærerårsverk, er i Andøy dobbelt så høyt som landsgjennomsnittet. **Andøy kommune har derfor over noen år hatt fokus på:**

1: Tidlig innsats. Det er en todelt sak. Vi skal tidlig inn med tiltak når vi ser at noen sliter. **Helst oppstart med tiltak i barnehagen.** I tillegg skal det settes inn tiltak når en ser problemer uansett aldersnivå eleven er på.

2: Assistenter trenger vi i grunnskolen. Mange av disse gjør en god jobb. Det er likevel slik at denne yrkesgruppen ikke innehar den kompetanse vi trenger. **Det er en målsetting å redusere assistentbruken og erstatte denne med mer kompetent arbeidskraft (spesialpedagoger, vernepleiere, sosionomer o.a.)**

3: Få en velfungerende pp-tjeneste som er tett på i hverdagen. For å oppnå dette, vedtok Andøy kommunestyre å opprette egen kommunal tjeneste for noen år side. **Kort og overfladisk vurdert: vi har lyktes godt med pkt. 1 og 3, men ikke nådd målsettingen i pkt. 2.** Det er også på sin plass å tilføye at på grunn av pålagte innsparinger i barnehager og skoler de siste årene, så må vi på grunn av redusert antall stillinger reversere noe på våre målsettinger. **Det er synd, fordi forebyggende arbeid er det som gir best gevinst, først og fremst personlig gevinst for den enkelte, men også en økonomisk gevinst for kommunen.**

Retten til spesialundervisning framgår av § 5-1 i opplæringsloven, Her har de som ikke får tilfredsstillende utbytte av den ordinære undervisninga, rett til et tilbud som skal gi dem et forsvarlig utbytte av undervisninga.

Denne retten skal vi sikre på to måter:

- a) Vi skal primært prøve å løse problemene innen klassens rammer ved å gi et tilpasset tilbud som eleven har nytte v (§ 1-3 i Opplæringsloven)-
- b) Dersom det ikke er tilstrekkelig, så utløses retten til spesialundervisning ut fra § 5-1. I Andøy viser som sagt statistikken at vi gir et tilbud om spesialundervisning til et antall og i et omfang langt over landssnittet. **Det tyder på at flere av de som i dag har spesialundervisning, skulle hatt tilpasset opplæring.** Administrasjonen i samarbeid med vår pp-tjeneste, jobber nå med innhold i de to begrepene "tilpasset opplæring" opp mot "spesialundervisning". Vil komme tilbake til dette senere. **Konklusjonen er at Andøy kommune ivaretas sine forpliktelser ut fra § 5-1 i Opplæringsloven.**

Den sakkyndige vurderingen er omtalt i § 5-3. Her står det at i den sakkyndige vurderingen skal elevenes behov framgå. Her framgår også hva innholdet for øvrig skal være.

Ved etablering av egen kommunal pp-tjeneste ble også vår mal for sakkyndig vurdering revidert ihht Veileder utgitt av Utdanningsdirektoratet. Senest revidert i 2015 ut fra nye krav til innhold. Vår pp-tjeneste har et tett samarbeid med skolene/barnehagene og foreldrene i det sakkyndige arbeidet.

Konklusjon er at plikter etter § 5-3 er både i kvantitet og kvalitet innenfor lovkrav som settes der.

§ 5-4 sier noe om saksbehandlingen når noen reiser krav om at det må gjøres undersøkelser for å avdekke om det er behov for spesialundervisning. Her framgår hvem som kan kreve slike undersøkelser og prosedyrer fram mot et vedtak. Samarbeidet med foreldrene/eleven er det fokusert på.

Ved etablering av kommunal pp-tjeneste, ble det lagt vekt på fra dag 1 at det skulle være gode rutiner på dette. I dette arbeidet brukes følgende skjema og prosedyrer i kronologisk rekkefølge:

1: Førmeldingsskjem (vedlegg 2)

Foreldre/foresatte gir tillatelse til at undersøkelse kan settes i gang.

2: Pedagogisk rapport (vedlegg 3)

Her skal framgå hvilket tilbud eleven nå har og hva som er forsøkt gitt av hjelp.

Undersøkelser og kartlegginger som er gjort, må vedlegges slik at resultatene her kan være med i vurderingen. Intensjonen med denne rapporten er å avdekke om det har vært jobbet godt nok med tilpasset opplæring som kan gi eleven et tilbud uten at det blir

spesialundervisning. (Lærerne trenges å utfordres her!). Ut fra denne rapporten, nærmere undersøkelser og samtaler, avgjør ppt om det skal gås videre med flere undersøkelser, eller om at dette avsluttes her med konklusjon om at utfordringene kan løses innen tilpasset opplæring.

3: Tilmeldingsskjema (vedlegg 4)

PP-tjenesten ønsker å gjøre nærmere undersøkelser og det utarbeides et tilmeldingsskjema i et samarbeid mellom tjeneste, skolen og heimen. Dette er grunnlaget for videre arbeid med sakkyndig vurdering. Den sakkyndiges vurdering utarbeides etter krav i § 5-3 i Opplæringsloven (se over). Denne sakkyndige vurderingen konkluderer med om spesialundervisning skal settes inn, eller om at det ikke er behov for spesialundervisning.

4: Enkeltvedtak (vedlegg 5 og 6)

Dersom eleven skal ha spesialundervisning, så skal det fattes enkeltvedtak etter en oppsatt mal. Dette er delegert til rektor eller barnehagestyrer å gjøre. Hvis enkeltvedtaket avviker fra den sakkyndige vurdering (for eksempel i antall timer), skal dette tas opp med skolefaglig rådgiver før det sendes foreldrene.

Andøy kommune har gode rutiner for saksbehandling og framdrift i arbeidet knyttet til spesialundervisningen. Det gjøres et kvalitativt godt arbeid. Det bør nevnes at skolefaglig rådgiver bare har registrert to – 2 – klager inn til Fylkesmannen i dette arbeidet siden 2003. Begge gjaldt tilbud i barnehagen, og kommunen fikk begge sakene medhold hos Fylkesmannen.

Rektor ved Risøyhamn skole svarer følgende:

” Dersom det er mistanke om at en elev trenger spesialundervisning tar kontaktlærer/ faglærer kontakt med spespedkoordinator eller rektor. Skolen tar kontakt med foreldrene og ber dem om å fylle ut et førmeldingsskjema (vedlegg 4) som gir skolen evt andre lov til å ta enkelte tester av eleven. Det blir deretter skrevet en pedagogisk rapport fra skolen (vedlegg 3). Dersom det viser seg at eleven har problemer blir det gjort tilmelding (vedlegg 4) til PPT i Andøy. Dette må foreldrene gi tillatelse til. Eleven blir da testet med aktuelle tester, og det blir skrevet en sakkyndig vurdering av PPT.

Den sakkyndige vurderingen kan enten foreslå tilpasset opplæring (dersom problemene ikke er for store) eller foreslå antall årstimer til spesialundervisning dersom problemene er

omfattende generelt eller i enkeltfag. Der kan også være at det blir foreslått timer til sosial opplæring. Skolen skriver da et enkeltvedtak (vedlegg 6) på den spesialundervisningen som er tilrådd. Skolen forpliktes da til å få dette til innefor eksisterende budsjett, men hvis det er snakk om et omfattende tilbud kan det søkes kommunestyret om ekstra midler for å få dette til. Alle elevene ved Risøyhamn skole som har fått tilrådd spesialundervisning har fått det tilbudet som sakkyndig vurdering har forslått. Dersom det blir tilrådd enetimer får eleven det, og i andre tilfeller kan det være at undervisningen tilrås i små grupper. Da kan det også være aktuelt å tilby elever som trenger spesiell tilpasning om å være med på liten gruppe. Dermed får også elever som ikke er tilrådd timer et godt tilbud.

Etter at vi fikk egen PP-tjeneste i kommunen har sakkyndige vurderinger etter vårt syn blitt mye bedre. PPT er flinke til å komme med forslag til metoder på hvordan vi best mulig kan hjelpe den aktuelle eleven.

Etter at enkeltvedtaket er gjort skrives det en individuell opplæringsplan (IOP) (vedlegg 13) på bakgrunn av sakkyndig vurdering og den tilrådingen som er gjort. PPT er også her svært behjelpelig. Dette gjøres i samarbeid med foreldrene og andre aktuelle samarbeidspartnere. Opplæringen skal da foregå etter denne planen. Når skoleåret er over skrives det en årsrapport på måloppnåelsen i det som står i IOP'en og om det eventuelt er mål som må endres, om det må settes ny mål osv.

Alle dokumenter i denne prosessen sendes til foreldre, PPT, skolefaglig rådgiver og det blir scannet til de aktuelle elevenes mapper i kommunens WebSak-system.”

Rektor ved Andenes skole til de samme lovparagrafene følgende:

1) § 5-1: Hvem har rett til spesialundervisning

Elever som ikke har tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet og god tilpasset undervisning, har rett til spesialundervisning.

På Andenes skole har vi en relativt stor andel med elever som har spesialundervisning, som det er skrevet enkeltvedtak på. Enkeltvedtakene er skrevet på grunnlag av utredning/kartlegging av elevene fra både kontaktlærer, faglærer og en sakkyndig vurdering av PPT.

Se nærmere uttalelser i rapporten som skolefaglig rådgiver har sendt inn.

2) § 5-3: Sakkyndig vurdering

Før det blir gjort en sakkyndig vurdering, skal skolen ha vurdert og evt. prøvd ut tiltak innenfor det ordinære opplæringstilbudet.

Andenes skole har gode rutiner på dette ved å levere førtilmeldingsskjema til spes.ped koordinator, det skrives pedagogisk rapport av kontaktlærer i samarbeid med faglærer ved behov som også leveres til spes.ped.koordinator, det blir levert tilmeldingsskjema til PPT av spes.ped.koordinator og det blir til slutt skrevet enkeltvedtak av rektor (som også kan delegere til inspektør).

Spes.ped.koordinator er bindeleddet mellom Andenes skole og den kommunale PPT. PPT samarbeider tett med Andenes skole og foreldre/foresatte i området som gjelder sakkyndig vurdering.

Se nærmere uttalelser i rapporten som skolefaglig rådgiver har sendt inn.

3) § 5-4: Saksbehandling og vedtak

Når saksbehandlingen er gjort ferdig i de ulike leddene (se pkt 2), er det rektor sitt ansvar å behandle saken. Når elever skal ha spesialundervisning, er det rektor som har ansvar for å skrive enkeltvedtak. **På Andenes skole har rektor delegert dette ansvaret mellom rektor og begge inspektørene på grunn av mengden og antall enkeltvedtak som skal skrives på elevene som har rett til spesialundervisning.** Andenes skole har gode rutiner for saksbehandling og fremdrift (se pkt 2).

Se nærmere uttalelser i rapporten som skolefaglig rådgiver har sendt inn. ”

C: Kapittel 13 Ansvar til kommunen og da følgende §§:

- § 13-1 Plikt for kommunen til å sørge for
grunnskoleopplæring og spesialpedagogisk hjelp.
- § 13-3b Plikt for kommunen til å sørge for
ulykkesforsikring
- § 13-d Plikt for kommunen til å sørge for
foreldresamarbeid
- § 13-4 Ansvar for skoleskyss
- § 13-6 Musikk og kulturskoletilbud
- § 13-7 Skolefritidsordning
- § 13-7a Plikt for kommunen til å ha tilbud om leksehjelp

Lovteksten inntas i sin helhet nedenfor slik at leseren gjøres kjent med lovens krav.

§ 13-1. Plikt for kommunen til å sørge for grunnskoleopplæring og spesialpedagogisk hjelp

Kommunen skal oppfylle retten til grunnskoleopplæring og spesialpedagogisk hjelp etter denne lova for alle som er busette i kommunen. Ansvaret gjeld ikkje elevar og andre som fylkeskommunen har ansvaret for etter §§ 13-2, 13-2 a og 13-3a.

Departementet gir forskrifter eller pålegg i enkelttilfelle om kven som skal reknast som busett i kommunen, og om refusjon av utgifter som andre kommunar har til grunnskoleopplæring.

Offentlege grunnskolar skal vere kommunale. I særlege tilfelle kan staten eller fylkeskommunen drive grunnskolar. Fylkeskommunen må ha godkjenning frå departementet.

Kommunen skal ha skolefagleg kompetanse i kommuneadministrasjonen over skolenivået.

§ 13-3b. *Plikt for kommunen og fylkeskommunen til å sorgje for ulykkesforsikring*

Kommunen og fylkeskommunen pliktar å sorgje for ulykkesforsikring for elevane.

Departementet kan gi nærmare forskrift om ulykkesforsikring.

§ 13-3d. *Plikt for kommunen og fylkeskommunen til å sorgje for foreldresamarbeid*

Kommunen og fylkeskommunen skal sorgje for samarbeid med foreldre, høvesvis i grunnskolen og i vidaregåande opplæring. Organiseringa av foreldresamarbeidet skal ta omsyn til lokale tilhøve. Departementet gir nærmare forskrifter.

§ 13-4. *Ansvar for skoleskyss m.m.*

Kommunen er ansvarleg for skyss av grunnskoleelevar og vaksne som har rett til skyss på grunn av særleg farleg eller vanskeleg skoleveg. Kommunen er ansvarleg for å oppfylle retten til skyss av førskolebarn etter § 7-6. Kommunen skal oppfylle retten til reisefølge og tilsyn for førskolebarn, grunnskoleelevar og vaksne. Elles er fylkeskommunen ansvarleg for skyss, reisefølge og tilsyn etter reglane i kapittel 7. Kommunane betaler refusjon etter persontakst for grunnskoleelevar og vaksne som blir skyssa av fylkeskommunen.

Fylkeskommunen skal organisere skoleskyssen i samråd med kommunen. Dersom kommunen og fylkeskommunen ikkje blir samde om korleis skoleskyssen skal organiserast og finansierast, kan departementet gi pålegg.

Departementet kan gi forskrifter om heimreiser, reisefølge og opphald for dei som må innlosjerast for å få hjelp eller opplæring etter denne lova, dessutan forskrifter om skoleskyss, skyssgodtgjersle og heimfylket sitt ansvar for å refundere utgifter til skyss i samband med vidaregåande opplæring i eit anna fylke.

§ 13-6. *Musikk- og kulturskoletilbod*

Alle kommunar skal aleine eller i samarbeid med andre kommunar ha eit musikk- og kulturskoletilbod til barn og unge, organisert i tilknytning til skoleverket og kulturlivet elles.

For krav om politiattest gjeld reglane i § 10-9.

§ 13-7. *Skolefritidsordninga*

Kommunen skal ha eit tilbod om skolefritidsordning før og etter skoletid for 1.-4. årstrinn, og for barn med særskilte behov på 1.-7. årstrinn.

Skolefritidsordninga skal leggje til rette for leik, kultur- og fritidsaktivitetar med utgangspunkt i alder, funksjonsnivå og interesser hos barna. Skolefritidsordninga skal gi barna omsorg og tilsyn. Funksjonshemma barn skal givast gode utviklingsvilkår. Areal, både ute og inne, skal vere eigna for formålet.

Skolefritidsordninga skal ha vedtekter om

- a. eigarforhold
- b. kven som er opptaksmyndigheit
- c. opptakskriterium
- d. opptaksperiode og oppseiing av skolefritidsplassen
- e. foreldrebetaling
- f. leike- og opphaldsareal
- g. dagleg opphaldstid og årleg opningstid
- h. bemanning og leing

Når skolefritidsordninga er knytt til skolar, skal rektor til vanleg vere leiar. Departementet kan gjere unntak frå kravet.

Kommunen kan krevje utgiftene til skolefritidsordninga dekte gjennom eigenbetaling frå foreldra.

For krav om politiattest gjeld reglane i § 10-9.

Kommunen kan nytte andre til å oppfylle plikta til å ha eit tilbod om skolefritidsordning, dersom dei elles oppfyller vilkåra i denne paragrafen. Kommunen fører tilsyn med private skolefritidsordningar.

Departementet kan gi nærmare forskrifter om skolefritidsordninga.

§ 13-7a. Plikt for kommunen til å ha tilbod om leksehjelp

Kommunen skal ha eit tilbod om leksehjelp i grunnskolen.

Tilbodet skal vere gratis for elevane. Elevane skal ha rett til å delta på leksehjelptilbodet, men det skal vere frivillig om dei ønskjer å delta.

For krav om politiattest gjeld reglane i § 10-9.

Departementet gir nærmare forskrifter om leksehjelptilbodet.

Skolefaglig rådgiver skriver følgende til disse lovparagrafene og rutinene ved de kommunale grunnskolene:

I kapittel 13 i Opplæringsloven er kommunens plikter som skoleeier presisert. Her er det også mange forpliktelser som kommunen har i tillegg til det vi kan kalle "den ordinære skoledriften". Under redegjøres det for de ulike paragrafene i den rekkefølge som revisor har satt opp.

§ 13-1 Plikt for kommunen til å sørge for grunnskoleopplæring og spesialpedagogisk hjelp. Dette er redegjort for i tidligere punkter. Andøy kommune ivaretar sine plikter iht krav i § 13-1 både i volum og innhold.

§ 13-3b Plikt for kommunen til å sørge for ulykkesforsikringer.

Andøy kommune har avtale om slik forsikring med sitt forsikringsselskap. Forsikringen omfatter selve undervisningen på skolen, ulykke på vei til og fra skolen og skolerelaterte aktiviteter utenom skoleområdet/skoletiden. (Krav til forsikringen framgår av §§ 8- t o m 8-7 i Forskrift til Opplæringsloven). Vår forsikring tilfredsstillende disse kravene. Kommunen hadde før øvrig slik forsikring før det ble lovpålagt.

§ 13-d Plikt for kommunen til å sørge for foreldresamarbeid.

Lovens formuleringer er ganske rund her med at kommunen "skal sørge for" et slikt samarbeid. Innholdet i dette er mer konkretisert i § 20-2 og § 20-3 i Forskrift til Opplæringsloven).

I § 20-1 påpekes at eleven skal være i fokus i dette samarbeidet slik at en sikrer god faglig og sosialutvikling. Vi vet at et godt samarbeid med heimen er en av de viktigste faktorer i arbeidet med å sikre eleven et godt tilbud. Det må understrekes at i dette arbeidet har foreldrene et meget stort ansvar.

§ 20-3 tar opp "minimumsstandarden" i dette samarbeidet (foreldremøter, foreldresamtaler, klare varslingsrutiner, informasjon om vesentlige forhold i opplæringa, rettigheter og plikter). Jeg går ut fra at rektorene i sin utredning går nærmere inn på hvordan de innfrir kravene i Opplæringsloven og i Forskriften.

På 1990-tallet prøvde kommunen å drifte et kommunalt foreldreutvalg der alle skolene var representert. Fra mitt ståsted som skoleleder registrerte jeg at dette bare "døde hen" uten at jeg kjenner til årsaken. Et slikt utvalg krever nok stor administrativ innsats både for å organisere og drifte og ikke minst fylle det med meningsfylt innhold. Pr i dag vurderer jeg det slik at der ikke er administrativ kapasitet til å forsøke dette på nytt.

§ 13-4 Ansvar for skoleskys (vedlegg 7: kommunalt skysregulativ)

Det er fylkeskommunen (Nfk) som har ansvaret for ordinær skoleskyss ut fra skyssgrenser nedfelt sentralt (2 km for 1.årstrinn, 4km for øvrige årstrinn). Skyssen organiseres i tett samarbeid med Nfk og Andøy kommune. Nfk betaler for denne skyssen, men kommunen må bidra med en egenandel. Vi betaler pt ca 1,9 mill kr i netto utgift årlig i skoleskyss. Fra og med skoleåret 2014/15 tok Nfk i bruk sitt digitale system #Skyssweb#. Her kan man digitalt lese av avstand mellom bopel og skole. Her ser vi noen "kollisjoner" mellom det Nfk kommer ut med som sitt ansvar, og det som de tidligere påtok seg ut fra vårt kommunale skyssregulativ. Det har påført kommunale merutgifter.

Kommunens forpliktelser slår inn når elever som ikke omfattes av Nfk sitt skyssreglement kan påberope seg særskilt farlig eller vanskelig skolevei. (Vi må notere oss at kravet er særskilt farlig eller vanskelig, ikke nok med at den kan være farlig og vanskelig). Blir skoleveien definert slik, så må kommunen betale skyssutgiften i sin helhet. Det har vel aldri skjedd at der har vært utøvd skjønn i vurdering av om en skolevei er særskilt farlig eller vanskelig. Andøy kommunestyre har vedtatt et skyssreglement. Gjennom vedtak her knyttet til den såkalte "vinterskyssen" for 2.-4.årstrinn, så har kommunen "sett raust" på dette. Vinterskyss innebærer at alle 2—4.årstrinn har skyss i perioden 01.11-31.03 om de bor mellom 2 og 4 km fraskolen.

To forhold gjør at det bør ses på det kommunale skyssregulativet:

1: Harmoniserer det opp mot skysswb pga kommunen i dag betaler for skyss til elever som ikke har krav på dette.

2: Gjøre en grundigere vurdering om hva som skal defineres som særskilt farlig eller vanskelig skolevei.

Der er nok et potensiale for økonomisk innsparing i utgifter til skoleskyss. Vi må gjøre en vurdering av kutt i ikke-lovpålagte oppgaver før vi kutter de lovpålagte.

§ 13-6: Musikk- og kulturskoletilbud

Loven setter ingen krav til omfang og innhold i dette tilbudet. Musikk- og kulturskolen ører inn under enhet "Informasjon og kultur", så utfyllende opplysninger må innhentes fra enhetsleder/musikkskolerektor.

Kulturskolen i Andøy har stor tilgang på elever. Skolen har prøvd å gi tilbud ut over musikk som teater, tegning, dans. Det har vært vanskelig å skaffe instruktører til aktiviteter utenom musikk.

Ut fra mitt kjennskap drives musikkskolen ihht lovverket.

§ 13-7 Skolefritidsordning (SFO) (vedlegg 8 og 9: vedtektene for SFO)

Det er SFO ved begge de kommunale skolene. Utlysning av plasser og opptak skjer forut for hvert skoleår etter gjeldende retningslinjer. Driften er regulert gjennom vedtekter for SFO. Nye vedtekter tatt i bruk for skoleåret 2015/2016. Da driften er noe ulik på de to skolene, har de ulike vedtekter. SFO i Risøyhamn følger skoleåret, mens SFO på Andnes har pent ut over skoleåret. Vedtektene er ihht punktene a-h i § 13-7.

I Andøy har vi en privat SFO knyttet til fotball. Den kalles FFO og drives på Andenes, men har også tilbud/opplegg på Åse og i Risøyhamn. Den drives i godkjente lokaliteter (lokaliteter som skolene selv bruker eller har brukt). Kommunen er tilsynsansvarlig for private SFO.

§ 13-7a Tilbud om leksehjelp

Begge skolene har opplegg for dette og tilbudet er jevnlig oppe til diskusjon i vårt lokale Skolelederforum. Inntil forrige skoleår var tilbudet lovpålagt for 1.-4.årstrinn. Fra skoleåret kan disse 8 uketimene fordeles ut på hele barnetrinnet (1-7) ut fra hva som bestemmes lokalt på skolen. Inntil videre har skolene i Andøy fortsatt valgt å legge dette til 1.-4.årstrinn, men her må behov vurderes fra år til år. Skoleskyss, spesielt for Risøyhamn skole, gjør at noen har begrenset tilgang/mulighet til å benytte tilbudet. Derfor er noe av leksehjelpen lagt inn i "overskuddstimene" (redegjort for tidligere) som vi har på de 4 første årstrinnene.

Alle elever på 1.-4.årstrinn har tilbud om leksehjelp, og tilbudet tilfredsstillende krav og plikter i § 13-7a.

Fra Kostra henter vi følgende tall som gjelder tilbudet av kommunale SFO-plasser for aldersgruppen 6-9 år::

Andøy Kostragruppe 11 Nordland (Norge-Oslo) Norge

25,2%   47,3%   49,9%   59,3%   60,2%

Rektor ved Risøyhamn skole svarer følgende:

Som tidligere nevnt får elevene ved Risøyhamn skole både det loven krever til minstetimetall, timer til tilrettelagt undervisning og timer til spesialundervisning. Vi har også en pott til vikarbruk, samt til ulike funksjoner som kontaktlærere ol. Dersom det er et omfattende behov for ressurser til enkeltelever kan vi søke om å få ekstra midler til dette.

Elevene har forsikring i skoletiden, på veien til og fra skolen, samt på skolerelaterte aktiviteter utenom skoletiden. Det kan være skoleturer, leirskole ol.

Når det gjelder samarbeid hjem - skole har vi det som er lovpålagt av ulike utvalg: Foreldrenes arbeidsutvalg (FAU), samarbeidsutvalget (SU) og skolemiljøutvalget (SMU). I tillegg har vi foreldrekonferanser to ganger i året, og klasseforeldremøter to ganger i året. På første klasseforeldremøtet på høsten blir klassekontaktene valgt. Kontaktlærer, klassekontakt og tillitsvalgte elever setter sammen opp en aktivitetsplan (vedlegg 14) for diverse sosiale aktiviteter for klassen utenom skoletiden. Da blir både foreldre og elever i klassene bedre kjent, og vi har fått mye positive tilbakemeldinger på dette. Vi har som tidligere nevnt et nært samarbeid med foreldrene når det gjelder tilpasset og spesialpedagogisk opplæring.

Det fleste elevene ved Risøyhamn skole trenger skoleskyss, og får det de lovmessig har krav på. Skysselevene blir nå lagt inn i fylkeskommunens SkyssWeb-system med gårds- og bruksnummer, og de må godkjennes av administrasjonen i kommunen dersom det er noe som avviker fra det de har lovmessig krav på.

Så vidt meg bekjent har kommunen et godt musikk- og kulturskoletilbud. For elevene ved Risøyhamn skole blir dette så langt mulig tilpasset skoletid og skysstilbud. Ut over det kan jeg ikke svare så mye når det gjelder dette.

Elevene fra 1. tom 4. klasse har et SFO-tilbud (vedlegg 11), både før og etter skoletid. På grunn av mange skysselever er behovet begrenset etter at bussene er gått. Behovet før skoletid er svært lite, så i enkelttilfeller har vi et samarbeid med Risøyhamn barnehage om at aktuelle elever kan være der på morgenen.

Vi har også tilbud om leksehjelp. På grunn av utvidet timetall på barnetrinnet blir noe av denne leksehjelpen gitt i skoletiden, og noe etter skoletid. Leksehjelpen er gratis.”

Rektor ved Andenes skole svarer til de samme lovparagrafene følgende:

1) § 13-1: Plikt for kommunen til å sørge for grunnskoleopplæring og spesialpedagogisk hjelp

Se punktene som det er redegjort for under Opplæringsloven, kap. 5 ovenfor. Samt rapporten som skolefaglig rådgiver har sendt inn.

2) § 13-3b: Plikt for kommunen å sørge for ulykkesforsikring

Henviser til rapporten som skolefaglig rådgiver har sendt inn.

3) § 13-d: Plikt for kommunen til å sørge for foreldresamarbeid

Viser til rapporten som skolefaglig rådgiver har sendt inn.

I tillegg gjør vi følgende på Andenes skole innenfor foreldresamarbeid:

- Det er to utviklingssamtaler for hver elev i løpet av skoleåret, hvor både elev, foreldre/foresatte og kontaktlærer og evt. faglærer og assistent deltar.
- Det er to foreldremøter i løpet av skoleåret hvor kontaktlærer og foreldre/foresatte deltar. Ved behov for oftere foreldremøter, kan det avtales eller pålegges for eksempel hvis det er ønskelig med tettere samarbeid mellom skole og hjem for elevene sitt beste med tanke på bedre klassemiljø, kunne oppfylle Andenes skole sin visjon og verdier.
- Det er jevnliges ansvarsgruppemøter for elever som har spesialundervisning. Hyppigheten varierer ut i fra omfang og utfordringer. På ansvarsgruppemøter deltar foreldre, inspektør, PPT og kontaktlærer – og i noen tilfeller samarbeidspartnere som helsesøster, BUP og Barnevernstjenesten.
- Vi har en digital plattform, Fronter, hvor alt av tilbakemeldinger, varsling, og informasjon kan gis – både faglig og sosialt. Både elever og foreldre har tilgang til Fronter.
- Vi har lav terskel for å kontakte hjemmet ved enten telefon eller e-post dersom det er behov for det i noen situasjoner.
- FAU, her skal det være jevnliges møter i løpet av skoleåret. Her får vi innværende skoleår også mulighet for at to representanter fra prosjektet "Bedre læringsmiljø", som skolen deltar i kan holde et foreldremøte for FAU.
- SU skal også ha jevnliges møter. I SU skal det være to elever fra henholdsvis elevrådet på mellom- og ungdomstrinnet, rektor, representant fra skolens pedagoger og en for skolens andre ansatte, samt representant fra FAU.
- Ut over dette har vi samarbeid med foreldre i forbindelse med leirskoleopphold, klasseseturer, turdager m/u overnatting og arrangementet "Åpen dag".

4) § 13-4: Ansvar for skoleskys

Se nærmere uttalelser i rapporten som skolefaglig rådgiver har sendt inn.

5) § 13-6: Musikk og kulturskoletilbud

Se nærmere uttalelser i rapporten som skolefaglig rådgiver har sendt inn.

6) §13-7: Skolefritidsordning

Andenes skole har et SFO-tilbud både før og etter skoletid, som er tilpasset foreldrenes behov. Ordningen går ut over lovens minstekrav i forhold til åpningstid.

Se nærmere uttalelser i rapporten som skolefaglig rådgiver har sendt inn.

7) § 13-7a: Plikt for kommunen til å ha tilbud om leksehjelp

På Andenes skole har 1.-4.trinn 2 timer leksehjelp per uke. I tillegg har vi takket ja til et tilbud fra den lokale Lions-klubben. Det innebærer at minoritetsspråklige elever

som har behov for ekstra hjelp har to timer ekstra med Lions-time per uke. I denne timen er det rom for leksegjøring, høytlesning med en voksen og å spille brettspill. Målet er å trene på kommunikasjon og språkferdigheter i norsk.

Se nærmere uttalelser i rapporten som skolefaglig rådgiver har sendt inn. ”

D: Avklaringer:

- **Hensiktsmessige rutiner og prosedyrer som skal sikre blant annet regeletterlevelse og riktig rapportering?**
- **I hvilken grad er det etablert et forsvarlig system for å vurdere og følge opp om skolene etterlever regelverket for opplæring?**
- **Får medarbeiderne på alle nivå i skolen tilstrekkelig informasjon og opplæring til å utføre sine arbeidsoppgaver?**

Skolefaglig rådgiver skriver følgende:

I punkt 2 i vedtaket etterspørres om rutiner og prosedyrer er på plass for å sikre regeletterlevelse og riktig rapportering.

Hva som etterspørres som ”riktig rapportering” er for meg litt upresist og uklart. Vil redegjøre her for hva jeg har valgt som utgangspunkt for å besvare dette:

- Det rapporteres til politisk nivå gjennom den årlige ”Tilstandsrapporten for grunnskolen” som legges fram for kommunestyret hvert år i september/oktober. At en slik rapport skal utarbeides årlig er nedfelt i Opplæringslovens § 13-10. Her rapporteres om resultater på ulike nasjonale målinger (nasjonale prøver og elevundersøkelsen). Erfaringen er at saksehandling av rapporten har gitt gode diskusjoner og innspill i kommunestyret.
I tillegg rapporteres gjennom de mer generelle avviksrapporter og årsmeldinga.
- Til sentrale myndigheter skjer rapportering hvert år i GSI-systemet. Her rapporteres på svært mange områder innen grunnskolesystemet ganske detaljert

I § 13-10 i Opplæringsloven står: ”Kommunen/fylkeskommunen skal ha et forsvarlig system for vurdering av om krava i Opplæringsloven og forskriftene til lova blir oppfylt”.

Andøy kommune har utarbeidet et slikt forsvarlig system (vedlegg 8). Dette har vært vurdert både av Fylkesmannen gjennom tilsyn og også av veilederne vi hadde i prosjektet ”Skoleveiledning”. Begge partene hadde ingen innvendinger mot dette dokumentet og veilederkorpset ga oss gode tilbakemeldinger på oppsett og innhold.

Det er mange gjøremål gjennom året. Mange forhold skal følges opp. Disse er viktig at vi får inn i et årshjul, slik at vi sikrer oss at jobben blir gjort. I Andøy kommune har vi et felles årshjul for skole, barnehage og pp-tjenesten. (vedlegg 12).

På grunn av endringer i lov og forskrifter og nye lovpålagte arbeidsoppgaver, er det en målsetting å revidere vårt opplegg for forsvarlig system og årshjulet innen 01.01.2016- Revisjonen vil gå på:

- Få inn det som er nytt
- Se på om vi layout-messig kan gjøre det mer lesbart og tiltrekkende
- Sikre rutiner for at vi bruker tid på dokumentene og gjør nødvendige oppfølginger.

Det er ingen tvil om at det siste punktet er en stor utfordring; hvordan skal disse dokumentene bli "levende" som er kjent, brukes og etterlevs i organisasjonen.

Rektor ved Risøyhamn skole svarer følgende:

I Andøy kommune er det laget et årshjul for grunnskolen (vedlegg 12) med ulike frister og arbeidsoppgaver som skal være gjort i løpet av året. Dette fungerer godt. I tillegg er det utarbeidet et system for vurdering av kvaliteten på skolene i Andøy (sendt av skolefaglig rådgiver, og legges derfor ikke med her) som både "Veilederkorpset" fra Udir og Fylkesmannen i Nordland har godkjent. Skolene må også rapportere til administrasjonsnivå når "Tilstandsrapport for grunnskolen" utarbeides hvert år.

Hver høst må skoleleder rapportere i GSI-systemet. Dette er en svært omfattende undersøkelse om alt som har med elevtall, spesialundervisning, fremmespråklige, assistenter osv å gjøre.

I tillegg til dette er det mye rapportering til nasjonale myndigheter. Skoleeier kan hente ut informasjon om ståtedsanalyser, brukerundersøkelser og ulike tester og prøver som vi er forpliktet til å gjennomføre fra sentralt hold.

Etter mitt skjønn får medarbeiderne på alle nivå ved skolen tilstrekkelig informasjon til å utføre sine arbeidsoppgaver. På planleggingsdagene ved skolestart går rektor gjennom alle elevene som har spesialundervisning og annen spesiell tilrettelegging i plenum. Det settes av tid til at både kontaktlærere, spespedlærere og assistenter går gjennom mappene og setter seg inn i problematikken til elever som trenger spesiell oppfølging. I tillegg er det ved skolen utarbeidet arbeidsbeskrivelser for alle stillinger. Det skal ikke være noen tvil om ansvarsområdet for verken kontaktlærere, spespedlærere (vedlegg 17), assistenter (vedlegg 18), faglærere osv. Spes ped koordinator har et spesielt ansvar for å følge opp spesialundervisning og spesiell tilrettelegging, og ved Risøyhamn skole blir dette etter mitt skjønn gjort på en god og profesjonell måte (vedlegg 17).

Rektor ved Andenes skole til de samme punktene følgende:

- 1) Hensiktsmessige rutiner og prosedyrer som skal sikre blant annet regeletterlevelse og riktig rapportering?

Rektor deltar i prosjektet "Regelverk i praksis" og får opplæring i saksbehandling.

Se nærmere uttalelser i rapporten som skolefaglig rådgiver har sendt inn.

- 2) I hvilken grad er det etablert et forsvarlig system for å vurdere og følge opp om skolen etterlever regelverket for opplæring?

Se nærmere uttalelser i rapporten som skolefaglig rådgiver har sendt inn.

- 3) Får medarbeiderne på alle nivå i skolen tilstrekkelig informasjon og opplæring til å utføre sine arbeidsoppgaver?

Dette er en utfordring som det jobbes med.

Prosedyrer er gjennomgått for hele personalet på planleggingsdager ved oppstart av skoleåret, samt at det blir gitt oppdateringer underveis i skoleåret.

Videre er at satt at fellestid for alle pedagogene på skolen en time per uke, det er mye teamplanlegging i løpet av uke – og i inneværende skoleår har vi opprettet storsteam på 1.-4.trinn hvor også PPT og helsesøster er med ved behov.

I tillegg til bundet arbeidstid med daglige morgenmøter, fellestid, team-tid og storsteam – har alle pedagogene også rikelig med ubundet tid for å utføre sine arbeidsoppgaver.

Se nærmere uttalelser i rapporten som skolefaglig rådgiver har sendt inn.

7: VURDERINGER

Det er en svært omfattende bestilling som kommunestyre og kontrollutvalget har gjort. Vi må dessuten erindre at skolen alt har vært gjenstand for granskning i forbindelse med kartlegging av mobbing og rutiner her. Kommunestyret og kontrollutvalget burde således gjennom disse rapportene ha fått et godt innblikk i hvordan de to kommunale grunnskolene drives og hva de har av planverk og rutiner.

Grunnskolene i Andøy er svært lojale ovenfor både politisk og administrativ ledelse og de holder sine budsjett.

På rutinesiden har undervisningssektoren meget gode rutiner på alle lovregulerte felt. I og med at Andøy kommune har en relativ stor andel (KOSTRA 2014) med ukvalifiserte lærere (31,0% mot 6,8% for landet under ett), så vil kunnskap om Opplæringsloven ikke kunne forutsettes å være kjent blant dette personalet samt tilkallingsvikarer. Her vil det nok eksistere et forbedringspotensiale. **Systematisk opplæring blir et stikkord her.** Denne opplæringen kan for eksempel gis av skolefaglig rådgiver.

For øvrig kan ikke revisor se at der er mangelfulle rutiner eller hull i disse i forhold til Opplæringslovens krav. Undervisningssektoren har dessuten en meget dyktig og garvet rådgiver i tidligere skolesjef som besitter en betydelig kompetanse på drift av grunnskolen.

Undervisningssektoren har en betydelig utfordring i lav formell kvalitet på sin lærerstab. Andel lærer med formalia i orden var i 2014 kun 63,1% i Andøy mot 87,2% for landet under ett. Dette sett i sammenheng med at departementet har økt kravene til undervisningskompetanse i fagene norsk, engelsk og matematikk gjør vikarproblematikken svært utfordrende for sektoren

8: KONKLUSJONER OG EVENTUELLE ANBEFALINGER

Undervisningssektoren har svært gode rutiner på alle de områder som kommunestyret og kontrollutvalget har stilt spørsmål ved. De har en betydelig ressurs i skolefaglig rådgiver i rådmannens stab til å koordinere driften av kommunens to grunnskoler. Utfordringen ligger i lærerstabens og vikarenes noe lave formelle utdannelsesnivå. Her vil det kunne være på sin plass med en bevisst og planmessig opplæring i Opplæringsloven.

9: ADMINISTRASJONSSJEFENS ANBEFALINGER

Eventuelle innspill her vil bli skriftlig referert for kontrollutvalg og kommunestyre.

Lavangen, den 31.oktober 2015

Svenn Ole Wiik